

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 7/1999 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av utlänningslagen

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 5 oktober 1999 en proposition med förslag till lag om ändring av utlänningslagen (RP 88/1999 rd) till förvaltningsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet skall lämna utlåtande om ärendet till förvaltningsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Jaana Törrönen, inrikesministeriet
- utlänningsombudsmannen Antti Seppälä
- professor Mikael Hidén
- professor Ilkka Saraviita.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att utlänningslagen skall kompletteras med en bestämmelse om DNA-analyser, det vill säga undersökningar med deoxiribonukleinsyra, när någon anhåller om uppehållstillstånd på grund av familjeband.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2000.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2000.

Enligt motiveringen till lagstiftningsordningen är 5, 6 och 8 § regeringsformen lagrum av betydelse för lagförslaget. Med avseende på skyddet för den personliga integriteten är det viktigt att DNA-analyserna är helt frivilliga. Lagförslaget konsoliderar likställighetsprincipen, efter-

som berörda parter tack vare DNA-test ges möjlighet att lämna ett tillförlitligt bevis på släktskap. Med avseende på skyddet för den enskildes privatliv är det av vikt att ett DNA-prov och uppgifterna i samband med DNA-analyserna betraktas som personuppgifter i den mening som avses i personuppgiftslagen. Om uppgifterna handläggs av en myndighet är lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet tillämplig när uppgifterna överlämnas. Regeringen föreslår att utlåtande om lagstiftningsordningen skall inhämtas av grundlagsutskottet, eftersom lagändringen är nära knuten till grundlagen.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Att ta prov på människor för DNA-test innebär

ett intrång i skyddet för enskildes personliga integritet enligt 6 § regeringsformen och skyddet

för envars privatliv enligt 8 § regeringsformen. Att använda och förvara uppgifter från DNA-test kan dessutom innebära ett intrång i skyddet för den enskildes privatliv och personuppgifter (GrUU 7/1997 rd).

De generella principerna och målen i lagförslaget stämmer överens med kraven på grundval av de grundläggande fri- och rättigheterna. Det finns ett fullt acceptabelt motiv för ett DNA-prov i släktskapsfall som annars skulle bli ouppklarade och det finns då inga andra välfungerande alternativ till åtgärden. Att en person går med på att låta ta prov och en undersökning med hjälp av provet är inget väsentligt intrång i skyddet för de grundläggande fri- och rättigheterna. Förslaget är konstitutionellt oklanderligt också i det hänseendet att en DNA-analys görs på begäran av den som anholder om uppehållstillstånd eller en familjemedlem som vistas lagligt i Finland. Lagförslaget kan därför enligt utskottets uppfattning behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Vad beträffar innehållet i lagförslaget påpekar utskottet att alla de begränsningar som nämns i motiveringen till propositionen inte framgår av formuleringen i 18 e § 1 mom. och att slutet av 18 f § 1 mom. för tydlighetens skull kunde formuleras som en klar skyldighet att förstöra proven. Därtill finns det anledning att överväga om lagen eller motiveringen till den bör formuleras tydligare när det gäller DNA-analyser av minderåriga, särskilt i fråga om samtycke till provtagning på minderåriga.

Utlåtande

Grundlagsutskottet anför vördsamt som sitt utlåtande

att lagförslaget kan behandlas i den ordning som 66 § riksdagsordningen föreskriver.

Helsingfors den 28 oktober 1999

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Ville Itälä /saml
vordf. Riitta Prusti /sd
medl. Tarja Filatov /sd
Klaus Hellberg /sd
Esko Helle /vänst
Gunnar Jansson /sv
Jouko Jääskeläinen /fkf
Paula Kokkonen /saml
Johannes Leppänen /cent

Hannes Manninen /cent
Pekka Nousiainen /cent
Heli Paasio /sd
Osmo Puhakka /cent
Petri Salo /saml
Arto Seppälä /sd
suppl. Veijo Puhjo /vänst
Pekka Ravi /saml.